

РЕЦИКЛІНГ ЕЛЕКТРОННИХ ВІДХОДІВ

Гаврилюк В.В., студентка

Губанова О.Р., д.е.н., професор

Одеський державний екологічний університет, Україна

Формування сучасної політики щодо поводження з будь-якими відходами виходить з послідовності пріоритетів, запропонованих Радою ЄС в Директиві 2008/98/ЄС [1], що сприяє наближенню європейської спільноти до «суспільства рециклінгу».

Цілісна системи поводження з відходами створюється в рамках сучасної ідеології ресурсозбереження, до ключових завдань якої належить пошук шляхів скорочення обсягів утворення відходів на всіх етапах життєвого циклу продуктів, забезпечення умов трансформації відходів у вторинні ресурси та заохочення економічних агентів до їхнього використання.

Отже, найбажанішим варіантом поводження з відходами є попередження їх виникнення, а найбільш оптимальним в аспекті вторинного ресурсовикористання – рециклінг відходів, який уможливорює замкнення вхідних та вихідних потоків продуктової системи та сприяє збереженню природних ресурсів внаслідок використання перероблених матеріалів та енергії як економічних ресурсів. Цикл «сировина – продукція – відходи» має замикатися або в результаті залучення відходів у повторний виробничий процес, або за рахунок їх надходження у навколишнє середовище як стабільних елементів.

Такий підхід створює передумови раціонального співвідношення використання первинних і вторинних ресурсів у виробництві. При цьому на перший план висувається рециклювання кожного конкретного виду відходів і, лише при відсутності економічно доцільних рішень, йде пошук способів захоронення чи знищення відходів.

Проте, на даний час, незважаючи на пріоритетність застосування рециклінгу, серед науковців та фахівців немає єдності у підходах щодо розуміння його сутності.

Метою дослідження є узагальнення теоретико-методологічних підходів до трактування поняття «рециклінг» та уточнення його змісту в контексті проблеми електронних відходів.

Сьогодні існує безліч визначень категорії «рециклінг», наприклад:

- у Директиві Європейського парламенту і Ради ЄС 2008/98/ЄС [1] застосовується синонімічний термін «ресайклінг», який визначається як

«будь-який процес, в якому відходи переробляються в продукти, матеріали чи речовини, придатні для використання за первісним чи будь-яким іншим призначенням, і включає в себе переробку органічних матеріалів, але не передбачає рекуперацію енергії чи переробку в матеріали, які використовуються в якості палива чи баласту»;

- за Технічним регламентом з поводження з відходами електронного та електричного обладнання [2] рециклінгом є «переробка відходів з одержанням сировини для виробництва нових видів корисної продукції»;

- в розумінні автора дослідження [3], рециклінг - це «послідовність технологічних прийомів, спрямованих на відтворення первинних експлуатаційних властивостей матеріалів, що одержали статус відходів»;

- автори статті [4] вважають, що рециклінг – «це найбільш далекоглядний спосіб утилізації, який викликає зменшення загрози навколишньому середовищу, зменшує певною мірою залежність країни від імпорту нафти, надає можливість розвитку нового сектору економіки, що пов'язане з додатковими надходженнями до бюджету і створює додаткові робочі місця, також приносить додатковий економічний ефект від впровадження податків за збирання відходів»;

- з огляду на циклоцентричний підхід до вирішення проблеми відходів рециклінг розглядається як «мережа циклів, де матеріальний потік змінює свої параметри і статус в ланцюзі станів «сировина → напівпродукт → виготовлена продукція та відходи виробництва → відходи споживання → вторинний ресурс → сировина» тобто рециклінг – це ієрархічна мережа матеріальних потоків, в якій відходи є одним із станів» [5].

Численні наукові тлумачення поняття «рециклінг» ґрунтуються на підходах, які здебільшого відображають лише один процес – процес повернення відходів у господарський обіг в якості ресурсів для виробництва товарів.

Взагалі, для визначення всієї діяльності, пов'язаної з виконанням технологічних процесів щодо поводження з відходами для забезпечення повторного застосування в економіці сировини, енергії, виробів та матеріалів використовується поняття «переробка відходів», що включає рециклінг. Його принциповою відмінністю є обов'язкове утворення продукту, що має споживну вартість - вторинні ресурси, які стають матеріальною основою для забезпечення повторного виробництва товарів.

Висновки. На підставі узагальнення існуючих тлумачень сутності рециклінгу відходів, по відношенню до електронних відходів, його можна визначати як систему організаційно-економічних та технологічних заходів, спрямованих на одержання доходу від повернення ресурсоцінних

компонентів відходів (наприклад, рідкісноземельних металів) в господарський оборот та попередження негативного впливу на довкілля, внаслідок вилучення шкідливих домішок, зокрема, важких металів.

Література:

1. *Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives.*- *Official Journal of the European Union.*-2008.- L 312/3- L 312/30.
2. *Технічний регламент з поводження з відходами електронного та електричного обладнання.* URL: http://civic.kmu.gov.ua/civic_old/control/uk/discussion/ovv/preview?attache=159138
3. *Кусраева О.С. Совершенствование управления системой рециклинга отходов : автореф. дис. на соиск. уч. степ. канд. экон. наук: спец. 05.13.10 - управление в социальных и экономических системах (экономические науки). - СПб., 2009. – 24с.*
4. *Караван Ю.В., Ташак М.С. Хімічний та механічний рециклінг синтетичних матеріалів.* URL: <http://intkonf.org/index.php?s=%F2&paged=302>
5. *Гладышев Н.Г. Научные основы рециклинга в техноприродных кластерах обращения с отходами : автореф. дис. на соиск. уч. степ. доктора технич. наук: спец. 03.02.08. – Иваново, 2013. – 33с.*